

Rada se dne 19. června 2013 (dopis č. j. 6270/2013) pro potřeby kontrolního monitoringu s cílem vyhodnotit naplňování povinnosti zpřístupňovat vysílání pro osoby se zrakovým postižením obrátila na provozovatele Česká televize s žádostí o poskytnutí informací - přehledu pořadů, které bude dotyčný provozovatel v období 12. července 2013 až 31. července 2013 na svých programech zpřístupňovat pro osoby se zrakovým postižením.

V souladu s žádostí Rady byly dne 10. července 2013 (dopis č. j. 6992/2013) doručeny údaje s tituly a časy vysílání pořadů, které budou v daném období zpřístupněny osobám se zrakovým postižením, za každý jednotlivý program.

Z dramaturgického hlediska lze říci, že na programu ČT1 se jednalo o pestrou směs pořadů, které však pocházely výhradně z vlastní produkce provozovatele: archivní seriálová tvorba (Sanitka, Hříšní lidé města pražského, Chalupáři, Četnické humoresky, Ohnivé ženy), dokumenty (Na cestě, Postřehy odjinud, Toulavá kamera, Příběhy slavných, Nevyjasněná úmrtí), zábava (Všechnopárty, Hobby naší doby, Zázraky přírody), filmy (Proces s vrahy Martynové) a zpravodajství (Události, Události v regionech, Z metropole).

Na programu ČT2 pak šlo především o dokumenty (Postřehy odjinud, Náš venkov, Na vrcholky hor, České himálajské dobrodružství, Putování za vínem, Manželské etudy aj.), v menší míře o zábavní pořady (Úsměvy) a filmovou produkci (Cyril a Metoděj, Šeptej, P.F.77, Zoufalci, Tajnosti).

Pořady opatřené audiopopisy odvysílané na programu ČT sport pak spadaly do kategorie sportovních magazínů (IAAF Athletics Magazine 2013, Olympijský magazín, ATP týden v tenisu, Cyklotoulky), diskusních pořadů (Téma pro hosty) či zpravodajství (Branky, body, vteřiny). Na programu ČT24 se pak jednalo výhradně o zpravodajské pořady.

Provozovatel pořady opatřené audiopopisy ve velké míře reprízuje (netýká se programu ČT24, na němž jsou zpravodajské pořady opatřené audiopopisy vysílány převážně v přímém přenosu). Na programu ČT1 tak reprízy tvoří přibližně 2/5 z celkového počtu vykázaných pořadů opatřených audiopopisy (2/3 pokud nezapočítáme přímé přenosy zpravodajských relací), na programu ČT2 už více než polovinu a na programu ČT sport pak dokonce 2/3.

Audiopopisy vybraných pořadů pak byly podrobeny externí odborné analýze ze strany zástupců Nadačního fondu Mathilda (zaměřuje se na podporu projektů, které napomáhají

zlepšení kvality života zejména nevidomých a slabozrakých osob). Cílem bylo posouzení, zda dotyčné audiopopisy představují plnohodnotné zpřístupnění pořadu osobám se zrakovým postižením.

Seznam analyzovaných pořadů:

Program	Název seriálu	Název pořadu	Datum	Čas
ČT1	Toulavá kamera	Českolipsko a Děčínsko	12. 7. 2013	18:25
ČT1	Chalupáři	Operace	12. 7. 2013	20:00
ČT1	Všechnopárty		12. 7. 2013	21:25
ČT1	Hříšní lidé města pražského	Malý a velký vrah	12. 7. 2013	00:00
ČT1	Nevyjasněná úmrtí	To byl Jiří Sovák	13. 7. 2013	02:30
ČT1	Události za okamžik a počasí		13. 7. 2013	18:55
ČT1	Události		13. 7. 2013	19:00
ČT1	BVV (so-ne)		13. 7. 2013	19:45
ČT1	Na cestě	Na cestě po Réunionu	14. 7. 2013	09:20
ČT1	Soukromé životy	Tichý muž	14. 7. 2013	15:50
ČT1	Četnické humoresky	Medovina	14. 7. 2013	20:00
ČT1		Šéfe, vrať se	14. 7. 2013	21:20
ČT1	Z metropole		20. 7. 2013	12:00
ČT1	Hobby naší doby – letní speciál		20. 7. 2013	12:25
ČT1	Postřehy odjinud	Slovinsko očima Jaroslava skalického	20. 7. 2013	12:50
ČT2	Náš venkov	Jan a Jana	16. 7. 2013	08:45
ČT2	České himálajské dobrodružství	Annapurna, Manaslu	16. 7. 2013	09:50

ČT2	Na vrcholky hor	Na vrcholky hor s Vladimírem Čechem	16. 7. 2013	12:30
ČT2	Chorvatské národní parky	Paklenica	20. 7. 2013	15:30
ČT2	Cyril a Metoděj – Apoštolové Slovanů	Odkaz	20. 7. 2013	20:00
ČT2	Postřehy odjinud	Slovinsko očima Jaroslava skalického	22. 7. 2013	09:50
ČT2	Manželské etudy	Manželské etudy: Ivana a Pavel	22. 7. 2013	10:00
ČT2	Manželské etudy po dvaceti letech	Ivana a Pavel	22. 7. 2013	10:35
ČT24	Zprávy 17:00		22. 7. 2013	17:00
ČT24	Události v regionech		22. 7. 2013	18:00
ČT sport	IAAF Athletix Magazine 2016	IAAF Athletix Magazine 2013	17. 7. 2013	06:00
ČT sport	Cyklotoulky		17. 7. 2013	09:20
ČT sport	Téma pro hosty ČT sport		17. 7. 2013	09:55
ČT sport	Olympijský magazín		17. 7. 2013	20:25
ČT sport	ATP týden v tenisu		17. 7. 2013	21:55
ČT sport	BVV		17. 7. 2013	22:25

Seznam všech vykázaných pořadů zpřístupněných osobám se zrakovým postižením je pak k nalezení v dopisu provozovatele umístěném v příloze materiálu.

Analýza hodnotí audiopopisy napříč programy České televize velice kriticky. U značné části z nich dokonce výslovně konstatuje, že nepředstavují plnohodnotné zpřístupnění pořadu osobám se zrakovým postižením (konkrétně se jedná na programu ČT1 o 7 pořadů z 15 analyzovaných, na programu ČT2 3 ze 7, na programu ČT sport 2 ze 4 a na programu ČT 24 o oba analyzované pořady).

Důvody, proč audiopopisy nepředstavují plnohodnotné zpřístupnění pořadu osobám se zrakovým postižením jsou poměrně různorodé (v některých případech je neplhodnotnost zpřístupnění daná kombinací těchto důvodů). Od konstatování, že pořad založený na mluveném slově (např. Všechnopárty) je sám od sebe přístupný osobám se zrakovým postižením a audiopopisy jsou zcela zbytečné, přes neúplnost přítomných audiopopisů (týká se zejména identifikace hovořících osob ve zpravodajství či pořadu ATP týden v tenisu pouze jejich funkcí, nikoliv jménem), nepřítomnost důležitých popisů pro pochopení nebo představení si scény (ať už z důvodu jejich prostého vynechávání např. v pořadu Četnické humoresky či Ohnivé ženy nebo nedostatku prostoru pro jejich vložení v pořadech jako Hobby naší doby, Cyklotoulky, ATP týden v tenisu, Postřehy odjinud, případně zpravodajských pořadech), nesrozumitelnost audiopopisů z důvodu špatného hlasového projevu či nekvalitního záznamu (Cyklotoulky, Události v regionech), až po celkovou nepřítomnost audiopopisu v pořadu Šéfe vrat' se.

I v případě pořadů, které se dají považovat za plnohodnotně zpřístupněné osobám se zrakovým postižením, však analýza konstatuje množství nedostatků. Tyto výtky se týkají zejména dílčího vynechávání audiopopisů (včetně nečtení úvodních a závěrečných titulků) a také jejich kvality. Analýza dále často audiopopisům vyčítá přílišnou obraznost, která může být zavádějící (např. „Stěny skal v sobě skrývají mnoho vchodů do svého nitra“ v pořadu Chorvatské národní parky) a vkládání subjektivních pocitů (např. „Údolí je neproniknutelné kvůli hustému porostu“ v pořadu Chorvatské národní parky, „Eiben se nemohl toho pohledu nasytit“ v pořadu Cyril a Metoděj či „Neskrývají dojetí“ v pořadu Manželské etudy). Audiopopisy by měly být vyjádřením toho, co je vidět a neměly by vyjadřovat jakékoliv dojmy či subjektivní hodnocení tohoto děje. Jinými slovy, správný audiopopis musí být informativní, nikoliv vysvětlující. Efektivní audiopopis dále popisuje to, co je vidět, ale zároveň není patrné ze zvukové stránky, intonace hlasu atd. Zejména audiopopisům pořadu Manželské etudy analýza vyčítá množství ze zvukové stránky pochopitelných a tedy nadbytečných charakteristik děje („Pavel čte svatební blahopřání“, „zní přípitky“, „hraje se a zpívá“).

Souhrnně lze říci, že ve výsledku Česká televize plnohodnotně zpřístupňuje zrakově postiženým podstatně menší procento pořadů, než jaké vykazuje. Je totiž nutné započítat nejen nekvalitně, tj. neplnohodnotně zpřístupněné pořady, ale též velké množství vykazovaných repríz (a to i napříč programy, jak je tomu např. u zpravodajství či pořadu

Postřehy odjinud). Kromě věcných výtek jednotlivých audiopopisů analýza implicitně podrobuje kritice i celkovou dramaturgii zpřístupňovaných pořadů. Pro opatření audiopopisem totiž nezdědka vybírá pořady, u kterých osoby se zrakovým postižením zpřístupnění nepotřebují či pořady, které vzhledem k množství verbální složky umožňují vložení audiopopisů jen velmi problematičtě (viz výše; tuto kritiku nelze směřovat vůči zpravodajským pořadům, jichž se samozřejmě problematika nedostatku volného prostoru též týká).

Mezi veskrze negativně hodnocenými audiopopisy se vyjímá analýza pořadu Na vrcholky hor, která považuje „popis přírodních krás včetně nálady, se kterou je filmován“, za obdivuhodný. Zároveň však bohužel vytýká nepřechtení titulků se jmény a funkcemi lidí, kteří v něm vystupují, takže ani tento audipopis nelze považovat za ukázkový.

Analýze byly podrobeny pouze namátkově vybrané pořady z poměrně krátkého období (19 dní). Analýza takového období má již vypovídací hodnotu o kvalitě zpřístupňování vysílání veřejnoprávního provozovatele osobám se zrakovým postižením. Nelze nicméně na jejím základě učinit jednoznačný závěr o porušování zákona, resp. ustanovení § 32 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb. Analýza ovšem poskytla řadu cenných informací, které by měl zpětně získat provozovatel a též Rada České televize.

OATV tedy doporučuje seznámit se závěry analýzy provozovatele Česká televize a Radu České televize a zároveň provozovatele vyzvat, aby zefektivnil a zkvalitnil své služby pro osoby se zrakovým postižením.

OATV rovněž doporučuje obdobný monitoring a analytické vyhodnocení zopakovat s odstupem cca. šesti měsíců, aby bylo zřejmé, zda provozovatel reflektoval výhrady Rady a odborníků nadace Mathilda.

Zpracoval: Mgr. David Chudoba

5. prosince 2013

Rada se pro potřeby kontrolního monitoringu s cílem vyhodnotit naplňování povinnosti zpřístupňovat vysílání pro osoby se zrakovým postižením obrátila na provozovatele FTV Prima, spol. s r.o. (dopis č. j. 6440/2013) s žádostí o poskytnutí informací - přehledu pořadů, které bude v období od 26. července 2013 do 14. srpna 2013 na svých programech zpřístupňovat pro osoby se zrakovým postižením.

V souladu s žádostí Rady byly dne 16. července 2013 (dopis č. j. 7200/2013) doručeny údaje s tituly a časy vysílání pořadů, které budou v daném období zpřístupněny osobám se zrakovým postižením. Provozovatel v dopise uvádí, že se jedná o předběžný přehled plánovaných pořadů, které mají být zpřístupněny formou audiopopisů, a to v rámci plnoformátového programu Prima family (v současnosti Prima, souhlas se změnou názvu vydala Rada 30. července 2013).

V návaznosti na tento dopis zaslala Rada provozovateli FTV Prima, spol. s r.o. žádost (č. j. 7453/2013) o doplňující, explicitní, informaci, z níž bude zřejmé, zda v uvedeném období bude zpřístupňovat pořady pro osoby se zrakovým postižením výhradně na programu Prima family, přičemž povinné procentuální zastoupení zpřístupněných pořadů, vyžadované ustanovením § 32 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb., vypočítává ze všech vysílaných pořadů na všech provozovaných programech (Prima family, Prima love, Prima COOL, Prima ZOOM).

Provozovatel v této věci sdělil (dopis č. j. 7860/2013), že v uvedeném období bude zpřístupňovat pořady pro osoby se zrakovým postižením pouze na programu Prima, přičemž procentuální zastoupení zpřístupněných pořadů je vypočítáváno souhrnně za všechny programy, které společnost FTV Prima, spol. s r.o. provozuje (Prima, Prima COOL, Prima love, Prima ZOOM).

Rada však v této věci zaujímá odlišný postoj, který vychází i z názorů Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel (ASNEP) a Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých ČR (SONS ČR) jako organizací zastupující zájmy komunity osob se sluchovým a zrakovým postižením a také ze stanoviska Ministerstva kultury ČR. Dle ASNEP i SONS výše popsany postup není v souladu se zájmy skupin, jež zastupují. Ministerstvo kultury ČR pak zastává názor, že licence k provozování televizního vysílání je vždy vázána na konkrétní program a provozovatel je proto povinen při vysílání tohoto jednoho konkrétního programu dodržovat všechna zákonná ustanovení, která se ho týkají, tedy i příslušný procentuální podíl

zpřístupňování vysílání osobám se zdravotním postižením. Na věci nic nemění, pokud konkrétní právnická nebo fyzická osoba provozuje více než jeden televizní program.

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání posoudila názory organizací zastupujících zájmy osob se zrakovým a sluchovým postižením a rovněž stanovisko Ministerstva kultury ČR a rozhodla se setrvat na dosavadním výkladu zákona, tj. Rada bude i nadále vyhodnocovat naplňování uvedené povinnosti na každém jednotlivém programu provozovatele televizního vysílání.

Toto stanovisko bylo provozovateli sděleno dopisem doručeným dne 7. října 2013 (č. j. BUR/4251/2013). Vzhledem ke skutečnosti, že byl tento postoj Rady společnosti FTV Prima, spol. s r.o. sdělen až po doručení přehledu pořadů, které provozovatel plánuje odvysílat jako zpřístupněné pro osoby se zrakovým postižením, nebere předkládaný materiál zatím na rozpor s právním postojem Rady k možnému dvojímu výkladu dotyčného zákonného ustavení zřetel.

Z přehledu zpřístupněných pořadů nelze s určitostí usuzovat, dle jakých hledisek provozovatel pořady k zpřístupnění vybírá. Ve sledovaném období zpřístupnil, tj. opatřil audiopopisem, jednak zahraniční kriminální seriály vysílané denně ve všední dny v odpoledních hodinách (Policie Hamburk VI, Walker Texas Ranger IX) či o víkendu (Vraždy v Midsomeru VIII) a v menší míře filmovou produkci zahraniční provenience (Cesta do Sonory, Wimbledon, Kdekoliv, jen ne tady). Seriál Policie Hamburk VI provozovatel reprízuje vždy následující ráno, přičemž tuto reprízu též do přehledu zahrnul).

Audiopopisy vybraných pořadů byly podrobeny externí odborné analýze ze strany zástupců Nadačního fondu Mathilda (zaměřuje na podporu projektů, které napomáhají zlepšení kvality života zejména nevidomých a slabozrakých osob). Cílem bylo posouzení, zda dotyčné audiopopisy představují plnohodnotné zpřístupnění pořadu osobám se zrakovým postižením.

Seznam analyzovaných pořadů

Program	Pořad	Epizoda	Datum	Čas
Prima	Cesta do Sonory		28. 7. 2013	20:15
Prima	Policie Hamburk VI	18	2. 8. 2013	06:55
Prima	Policie Hamburk VI	19	2. 8. 2013	13:05
Prima	Walker, Texas Ranger	Poslední zúčtování 2. část	2. 8. 2013	14:05
Prima	Wimbledon		3. 8. 2013	13:30
Prima	Vraždy v Midsomeru VIII	Bantling Boy	3. 8. 2013	15:45
Prima	Kdekoliv, jen ne tady		10. 8. 2013	13:30
Prima	Vraždy v Midsomeru VIII	Tajemný sklep	10. 8. 2013	15:45

Seznam všech vykázaných pořadů zpřístupněných osobám se zrakovým postižením je pak k nalezení v dopisu provozovatele umístěném v příloze materiálu.

Analýza hodnotí sledované audiopopisy více či méně pozitivně. U některých pořadů vytýká pouze dílčí nedostatky, které však nemají zásadní vliv na zpřístupnění pořadů osobám se zrakovým postižením.

Analýza prakticky všech sledovaných pořadů (Wimbledon, Walker, Texas Ranger, Vraždy v Midsomeru, Policie Hamburk, Kdekoliv, jen ne tady, Cesta do Sonory) uvádí seznam popisů, které by měly zaznít pro lepší pochopení díla. Často se jedná o pouhou vhodnost detailnějšího popisu, v některých případech však nedošlo například k sdělení změny místa, v němž se scéna odehrává, což je závažnější. U dalších pořadů pak analýza vytýká nečtení úvodních či závěrečných titulků (Policie Hamburk) či nečtení nápisů nebo cedulí důležitých pro pochopení děje (Vraždy v Midsomeru). Zřídka se pak objevují chybné popisy, např. záměna osob v Policii Hamburk či špatně použitý čas ve filmu Wimbledon. Poměrně často vytýkaným, i když nijak závažným nedostatkem, je pak subjektivní popis rozpoložení postav nebo přílišná obraznost při popisu scény (např. ve filmech Wimbledon, Cesta do Sonory a Kdekoliv, jen ne tady), což může být pro nevidomého diváka zavádějící. Audiopopisy by měly být vyjádřením toho, co je vidět a neměly by vyjadřovat jakékoliv dojmy či subjektivní

hodnocení tohoto děje. Jinými slovy, správný audiopopis musí být informativní, nikoliv vysvětlující a divák by si měl vytvořit závěr sám. Nedostatkem je pak dle analýzy i nadbytečnost některých popisů, pokud je popisované zřejmé ze zvukové stopy.

Analýze byly podrobeny pouze namátkově vybrané pořady z poměrně krátkého období (20 dní). Analýza takového období má již vypovídací hodnotu o kvalitě zpřístupňování vysílání veřejnoprávního provozovatele osobám se zrakovým postižením. Nelze nicméně na jejím základě učinit jednoznačný všeobecný závěr týkající se zpřístupňování pořadů osobám se zrakovým postižením v průběhu celého roku. Analýza ovšem poskytla řadu cenných informací, které by měl zpětně získat i provozovatel.

OATV tedy doporučuje seznámit se závěry analýzy provozovatele FTV Prima, spol. s r.o. a zároveň provozovatele vyzvat, aby zefektivnil a zkvalitnil své služby v souladu s výhradami obsaženými v analýze.

OATV rovněž doporučuje obdobný monitoring a analytické vyhodnocení zopakovat s odstupem cca. šesti měsíců, aby bylo zřejmé, zda provozovatel reflektoval výhrady Rady a odborníků nadace Mathilda.

Zpracoval: Mgr. David Chudoba

5. prosince 2013